

Sygn. akt V CZ 62/20

## POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Krajewski

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa I. sp. z o.o. w R.  
przeciwko C. sp. z o.o. w P.  
o zapłatę,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 29 grudnia 2020 r.,  
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 23 lipca 2020 r., sygn. akt I AGa (...),

**oddala zażalenie.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 października 2018 r. Sąd Okręgowy w L. oddalił powództwo I. sp. z o. o. w R. wytoczone przeciwko C. sp. z. o.o. w P. o zapłatę łącznie kwoty 128.941.583,36 zł. Zdaniem Sądu powódka nie była legitymowana czynnie, ponieważ nie nabyła skutecznie roszczeń dochodzonych pozwem przysługujących M. sp. z o.o. w W., przekształconej następnie w M. sp. z o.o. sp. k. w W..

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 21 listopada 2019 r. uchylił orzeczenie Sądu Okręgowego i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy postanowieniem z 31 marca 2020 r. uchylił wyrok z 21 listopada 2019 r.

Wyrokiem z 23 lipca 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania.

Sąd drugiej instancji ustalił, że 30 października 2009 r. w W. pomiędzy G. sp. z o.o. z siedzibą w D. (po zmianie nazwy C. sp. z o.o.), a M. sp. z o.o. z siedzibą w W. została zawarta umowa nr (...) dotycząca budowy przechowalni warzyw wraz z urządzeniami infrastruktury technicznej związanej z obiektem przechowalni cebuli i marchwi.

W dniu 25 czerwca 2010 r. w W. została zawarta umowa pożyczki podporządkowanej (tekst jednolity 2 maja 2011 r.) pomiędzy M. sp. z o.o. (pożyczkodawca) a G. sp. z o.o. z siedzibą w D. (pożyczkobiorca) w kwocie do 95 000 000 zł dla realizacji zadania polegającego na budowie zespołu przechowalni warzyw wraz z infrastrukturą oraz liniami technologicznymi do mycia, sortowania i pakowania.

W dniu 12 kwietnia 2013 r. pomiędzy pozwaną a M. sp. z o.o. zostało zawarte pisemne porozumienie, na podstawie którego strony oświadczyły, że kwota 33 941 583,36 zł, ujęta w bilansie pozwanej na dzień 31 grudnia 2012 r. jako zobowiązania, jest kwotą kaucji gwarancyjnych i nie jest zobowiązaniem przeterminowanym.

Dnia 26 listopada 2014 r. została zawarta umowa spółki M. sp. z o.o. sp. k., której wspólnikami byli powódka oraz M. sp. z o.o. w R.. Spółka komandytowa powstała w wyniku przekształcenia M. sp. z o.o. z siedzibą w W..

Pismem z 2 marca 2015 r. spółka M. sp. z o.o. sp. k. oświadczyła, że na podstawie art. 491 § 1 k.c. odstępuje od umowy pożyczki. Jednocześnie wezwano pozwaną do zapłaty całej kwoty pożyczki w wysokości 95 000 000 zł wraz z odsetkami umownymi i kwoty 33 941 583,36 zł tytułem kaucji gwarancyjnych, zgodnie z porozumieniem z 12 kwietnia 2013 r. - w terminie do 10 kwietnia 2015 r.

W dniu 20 maja 2015 r. odbyło się Zgromadzenie Wspólników spółki M. sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w W.. Na Zgromadzeniu obecni byli: komplementariusz M. sp. z o.o. z siedzibą w R., oraz powódka (komandytariusz). Na Zgromadzeniu podjęto uchwałę nr (...)/2015 w sprawie rozwiązania spółki bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego. Odwołując się do treści art. 67 § 1 k.s.h. w zw. z art.

58 pkt 2 k.s.h. oraz 103 k.s.h. i wskazując, że na 29 grudnia 2014 r. spółka M. sp. z o.o. sp. k. nie posiada jakiegokolwiek majątku, wspólnicy rozwiązali spółkę bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego z dniem wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego. Dnia 23 czerwca 2015 r. dokonano wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego M. sp. z o.o. sp. k. dotyczącego wykreślenia wszystkich wpisów w KRS. W dniu 6 lipca 2015 r. M. sp. z o.o. oraz powódka zawarły umowę w sprawie podziału majątku spółki w następstwie jej rozwiązania. Ustalono, że na rzecz powódki przypadają wierzytelności spółki względem pozwanej w kwotach: 95 000 000 zł z tytułu zwrotu pożyczki z 25 czerwca 2010 r. i 33 941 583,36 zł z tytułu zwrotu kaucji gwarancyjnych. Na rzecz komplementariusza M. sp. z o.o. przypadł pozostały majątek spółki (wszelkie aktywa) oraz całość odpowiedzialności za wszelkie zobowiązania spółki, zwalniając w tym zakresie komandytariusza ze wszelkich zobowiązań spółki.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd drugiej instancji nie podzielił oceny Sądu Okręgowego co do braku legitymacji czynnej powódki. Sąd pierwszej instancji zatem nie przeprowadził merytorycznej oceny zasadności żądań z tytułu zawartej umowy pożyczki oraz z tytułu umowy z 30 października 2009 r.

Sąd Apelacyjny uznał, że powódka na mocy zawartej umowy o podział majątku zlikwidowanej spółki nabyła przedmiotowe wierzytelności. Zgodnie z treścią art. 67 § 1 k.s.h. w przypadkach określonych w art. 58 § 1 pkt 2 k.s.h. (jednomyślna uchwała wszystkich wspólników) należy przeprowadzić likwidację spółki, chyba że wspólnicy uzgodnili inny sposób zakończenia działalności spółki. Z art. 67 k.s.h. wynika, że ustawodawca przewidział dwie równorzędne drogi do zakończenia bytu spółki komandytowej, do której w tym zakresie stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej (art. 103 k.s.h.). W uchwale o rozwiązaniu spółki wspólnicy nie postanowili co do dalszych losów majątku spółki.

Zdaniem Sądu drugiej instancji nie oznacza to jednak, że wspólnicy nie mogli tego uczynić w zawartej, po wykreśleniu spółki z rejestru, umowie o podział majątku spółki, w której podjęli decyzję co do dalszych losów jej majątku. Oświadczenie wspólników, że nie posiadają żadnego majątku na datę podjęcia uchwały, nie

oznacza, że majątek ten nie istnieje. Wchodzące w skład majątku spółki, objęte sporem wierzytelności, co wynika z samej umowy, są bowiem sporne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, umowa o podział majątku rozwiązanej spółki o ile stanowi, że jeden ze wspólników przejmuje wszystkie zobowiązania, nie jest skuteczna w stosunku do osób trzecich, co nie oznacza, że nie można było podzielić wierzytelności przysługujących spółce. Artykuł 67 § 2 k.s.h. nie tylko zawiera upoważnienie dla wspólników, że mogą oni przewidzieć inny sposób zakończenia działalności spółki niż poprzez jej likwidację, ale jednocześnie jest to ustawowe upoważnienie do wskazania sukcesora lub sukcesorów generalnych spółki. W uchwale o rozwiązaniu spółki bez przeprowadzenia likwidacji wspólnicy wskazują osoby, które przejmują prawa i obowiązki rozwiązanej spółki. Artykuł 67 k.s.h. nie przesądza też o formie czynności mającej zastąpić proces likwidacji spółki. Jednakże w zakresie czynności związanych z przeniesieniem własności majątku spółki na wspólnika lub inną osobę bądź upoważnienia do zbycia majątku spółki powinny być one kwalifikowane jako odpowiednie czynności prawne (umowa sprzedaży, darowizny, zlecenie sprzedaży majątku), z konsekwencjami przewidzianymi przez prawo cywilne co do wymaganej formy tych czynności. Może to zatem być także umowa o podział majątku spółki, tak jak to było w tej sprawie. Uzgodniony natomiast tylko przez wspólników inny, wyłączający przeprowadzenie postępowania likwidacyjnego, sposób zakończenia działalności spółki, zawierający wyraźnie wskazanie sukcesorów spółki, nie ma natomiast skutku wobec osób trzecich, a więc wpływa na zakres odpowiedzialności pozostałych wspólników za zobowiązania spółki.

Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutów dotyczących przejęcia przez Skarb Państwa - na podstawie art. 25e ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym - mienia pozostałego po wykreślonym podmiocie i wskazał, że obowiązujące od 1 stycznia 2015 r. uregulowanie dotyczy sytuacji, gdy postępowanie o rozwiązanie podmiotu bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego wszczyna z urzędu sąd rejestrowy w przypadkach wskazanych w art. 25a w związku z art. 25d pkt 1 i 4 cytowanej ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Pozwana w zażaleniu na wyrok z 23 lipca 2020 r. zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 386 § 4 k.p.c., polegające na uchyleniu wyroku Sądu Okręgowego w L. z 4 października 2018 r. pomimo tego, że Sąd ten rozpoznał istotę sprawy oraz nie zachodziła potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

We wnioskach pozwana domagała się uchylenia w całości wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 23 lipca 2020 r. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanej okazało się nieuzasadnione.

W orzecznictwie podkreśla się, że w postępowaniu toczącym się w wyniku zażalenia złożonego na podstawie art. 394<sup>1</sup> § 1<sup>1</sup> k.p.c. na orzeczenie kasatoryjne Sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy bada tylko, czy wystąpiły wskazane przez ten Sąd przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku, którymi są: nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznanie przez ten sąd istoty sprawy oraz sytuacja, gdy wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego nie mogą być inne kwestie, w szczególności dotyczące oceny zasadności roszczenia ani merytorycznego badania stanowiska prawnego sądu drugiej instancji, jak również badania prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, które nie odnoszą się ściśle do wskazanych podstaw uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji. Omawiane zażalenie nie jest bowiem środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku ani prawidłowości zastosowania przepisów prawa procesowego, niezwiązanych z podstawami kasatoryjnymi. Środek ten jest skierowany przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, a więc ocenie może być poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej podstawie kasatoryjnej (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2013 r., V CZ 75/13, niepubl., z 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013 r., nr 3,

poz. 41, z 16 maja 2013 r., IV CZ 31/13, niepubl., z 21 czerwca 2013 r., I CZ 48/13, niepubl. i z 18 stycznia 2018 r., V CZ 94/17, niepubl.).

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny miał podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd drugiej instancji przesądził na tym etapie postępowania fakt posiadania przez powódkę legitymacji czynnej. Brak podstaw, aby w toku postępowania wywołanego wniesieniem zażalenia na podstawie art. 394<sup>1</sup> § 1<sup>1</sup> k.p.c., Sąd Najwyższy mógł dokonać analizy i oceny stanowiska Sądu ad quem. W rezultacie, Sąd pierwszej instancji będzie związany oceną prawną Sądu Apelacyjnego (art. 386 § 6 k.p.c.). W takiej sytuacji, skoro u podstaw oddalenia powództwa przez Sąd Okręgowy legło przekonanie o braku legitymacji czynnej powódki, a oceny tej nie podzielił Sąd drugiej instancji, to w istocie zachodzi klasyczny przypadek nierozpoznania istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.). Jednocześnie można założyć, że oddalenie powództwa z uwagi na brak legitymacji czynnej sprawiło, że Sąd pierwszej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, które pozwalałoby ocenić zasadność wytoczonego powództwa.

Z przedstawionych powodów orzeczono jak w sentencji, na podstawie art. 398<sup>14</sup> w związku z art. 394<sup>1</sup> § 1<sup>1</sup> i § 3 k.p.c.

ke